

زدست دیده و دل

« احمد شریف پور

GNOME3 و Unity، مخفی شدن نوار کناری Unity به محض اجرای یک برنامه، نحوه کار Workspaceها و حذف دکمه‌های Minimize و Maximize از پنجره‌های GNOME3 و انتقال کل منوها به نوار فوقانی در Unity. همه و همه ایده‌هایی برگرفته از پارادایم محاسبات همراه و سلیقه‌های حاکم بر جامعه کاربران ابزارهای همراه است. هرچند طیف عظیم کاربران تجهیزات همراه و این واقعیت که در آینده‌ای نزدیک این پارادایم به پارادایم غالب محاسبات کامپیوتری تبدیل خواهد شد می‌تواند گستره کاربران لینوکس را به شدت وسیع‌تر کند، اما باز هم پیاده‌سازی آن بر روی سیستم‌های دسکتاپ چندان توجیه‌پذیر نیست.

فراموش شدن

به نظر می‌رسد، آنچه در این میان به دست فراموشی سپرده شده است، نیازها و سلیقه‌های متفاوت کاربران حرفه‌ای و به عبارت آشناتر «خوره»‌های لینوکس است. کسانی که باز بودن همزمان ده‌ها پنجره، استفاده همزمان از چندین نرم‌افزار و جابه‌جایی بین آن‌ها یا حتی ترجیح استفاده از صفحه‌کلیدهای فیزیکی و دستورات خط فرمان، از مشخصات بارز آن‌ها است. این افراد برخلاف دسته قبلی، در دنیای سیستم‌های بسیار قدرتمند و صفحات نمایش عریض و طولیل زندگی می‌کنند. آن‌ها به‌رغم تعداد اندک تاچ‌پد پیش‌مهم‌ترین مرجع تصمیم‌گیری درباره خط مشی توسعه و طراحی سیستم‌های لینوکس بودند و از سوی دیگر به نوعی مهم‌ترین مشوق و تبلیغ‌کننده لینوکس محسوب می‌شدند. به هر ترتیب، آنچه از ظاهر امر بر می‌آید این است که توسعه‌دهندگان این محیط‌های تازه (با یا بدون اهداف تجاری) این گروه کاربران را به دست فراموشی سپرده‌اند. اگرچه هم‌اکنون نیز صدای برخی مخالفت‌ها و ناراضی‌هایی از گوشه و کنار شنیده می‌شود، اما همان‌گونه که در ابتدا نیز گفته شد، هنوز برای تعیین نتیجه نهایی باید منتظر گذشت زمان بود.

موبایل) مراجعه کنید. در صفحات اصلی هیچ یک از این دو سایت و حتی شاید بتوان گفت تا عمق دو یا سه کلیک نیز هیچ نامی از لینوکس نخواهید دید. در سایت او بونتو تنها از کلمه «سیستم عامل» استفاده می‌شود تا مبادا باعث ترس کاربر شود. بخش دوم این راه‌چاره در پرداختن شدید به ظاهر سیستم و استفاده از گرافیک‌های چشم‌نواز نهفته است. بسیاری از توزیع‌های لینوکس و به‌ویژه خود او بونتو، سعی دارند با استفاده از محیط‌های کاری جذاب و به کمک جلوه‌های گرافیکی عجیب و غریب که در واقع حکم ویتترین محصولات آن‌ها را دارد، کاربر را جذب کرده و پس از آن به کمک مواردی مانند کارایی بهتر، هزینه کمتر، پایداری بیشتر و سایر خصوصیات فنی آن‌ها را وادار به مهاجرت به سکوی جدید کنند. البته، باید دید که آیا چنین رویکردی می‌تواند جامعه کاربران لینوکس را از مرزهای «یک درصدی» کنونی فراتر برد یا خیر.

همراهان تأثیرگذار

آنچه به دفعات در این مجله و در سایر منابع از آن سخن به میان آمده است، پارادایم جدید محاسبات همراه است. دنیایی که کاربران آن به نرم‌افزارهای سنگین، رابط‌های کاربری پیچیده و سنگین و امکانات فراوان روی خوش نشان نمی‌دهند. دنیایی با اندازه محدود صفحه نمایش که در آن سیستم انجام تمام کارها براساس یک اصل نانوشته تنظیم شده است. «انجام تنها یک برنامه یا کاربرد در هر لحظه و آن هم به ساده‌ترین و سراسرترین شکل ممکن». این پارادایم در واقع همان داستان مهاجرت کاربران از Applicationها به Appها است که سکندار آن هم بی‌شک محصولات شرکت اپل بوده‌اند. به نظر می‌رسد، قدرت این پارادایم جدید به حدی زیاد بوده است یا کاربران به حدی به آن خو گرفته‌اند که اصل نانوشته آن‌ها مورد توجه و استفاده سازندگان توزیع‌های دسکتاپ هم قرار گرفته است. حذف منوهای تودرتو از هر دو محیط

عرضه رسمی نسخه سوم میزکار گنوم (GNOME3) در فروردین ماه و پس از آن انتشار نسخه ۱۱/۰۴ لینوکس پرطرفدار او بونتو با میزکار جدید یونیتی (Unity)، در اوایل اردیبهشت موجی از هیجان را به جامعه کاربران لینوکس تزریق کرده و بازار گفت‌وگوها، مقایسه‌ها و بررسی‌ها را حداقل برای مدتی داغ‌تر کرده است. هر دوی این میزکارها، به گفته سازندگان‌شان با هدف ساده‌سازی تجربه کاربران ارائه شده‌اند. زیبایی ظاهری این محیط‌ها و در کنار آن تفاوت مفهومی که با سایر محیط‌های معمول دارند، به سادگی می‌تواند موجب جذب گروه پرشماری از کاربران شود. اما نکته‌ای که آشکار شدن آن به زمان بیشتری نیاز دارد، این است که آیا پس از فروکش کردن این تب و پس از عادی شدن تجربه کار با این محیط‌ها، آیا این پوسته‌های پر زرق و برق به لحاظ کارایی نیز می‌توانند کاربران را راضی کرده و آن‌ها را به استفاده دائمی ترغیب کنند؟

به نظر من رویکردی که توسعه‌دهندگان این دو محیط کاری و به احتمال، بسیاری دیگر از فعالان لینوکس در پیش گرفته‌اند از چندین جنبه قابل بررسی است.

کلمه ممنوعه

واقعیت این است که نام لینوکس برای بسیاری از کاربران کامپیوتر با مفاهیم ترمینال، خط فرمان، عدم وجود پشتیبانی و دردسر عجین شده است. این تصور که لینوکس سیستم عاملی مخصوص خوره‌های کامپیوتر است، کم‌وبیش عمومیت یافته است. راه‌چاره‌ای که توسعه‌دهندگان و سازندگان توزیع‌های مختلف برای این مشکل یافته‌اند، شامل دو بخش است. نخستین بخش، پرهیز از به‌کار بردن نام «لینوکس» تا حد ممکن است. برای نمونه کافی است به صفحه اصلی سایت‌های او بونتو (تقریباً مشهورترین توزیع لینوکس دسکتاپ) و آندروئید (یکی از پرطرفدارترین سیستم‌عامل‌های تجهیزات